

1.949

Ing. ZLATKO VAJDA (OGULIN):

**STUDIJA O PRIRODNOM RASPROSTRANJENJU
I RASTU SMREKE U SASTOJINAMA
GORSKOG KOTARA**

**(L'ÉTENDUE NATURELLE ET LA CROISSANCE DE L'ÉPICÉA
DANS LE GORSKI KOTAR)**

PREŠTAMPANO IZ ŠUMARSKOG LISTA GODINE 1933

ZAGREB 1933

TISAK NADBISKUPSKE TISKARE

Ing. ZLATKO VAJDA (OGULIN):

STUDIJA O PRIRODNOM RASPROSTRANJENJU I RASTU SMREKE U SASTOJINAMA GORSKOG KOTARA*

(L'ÉTENDUE NATURELLE ET LA CROISSANCE DE L'ÉPICÉA DANS LE GORSKI KOTAR)

Uvod.

Život i razvoj organizama uvjetovan je djelovanjem izvjesnih ekoloških faktora. Po svom trajanju i snazi ovi su faktori varijabilni, ali se ipak, omogućujući život organizmima, kreću u razmierno uskim granicama. Na pr. toplina, jedan od najvažnijih faktora, omogućuje život organizama (pretpostavivši, da i svi ostali faktori povoljno djeluju) u razmjerno uskom intervalu od 0° do 60° C. Pa i u tom uskom intervalu postoji izvjestan stupanj, koji za život organizma znači optimum. Za pojedine organizme taj je stupanj različit. Što se više udaljuje od tog stupnja na više ili na niže, postaje djelovanje topline na život organizma sve nepovoljnije, dok konačno kod prekoračenja koliko gornje toliko i donje granice ne nastupi smrt organizma. Ovako slično djeluju i svi ostali faktori. Optimum života organizma nastaje, kada je i djelovanje svih ekoloških faktora po dotični organizam optimalno.

Od živih organizama posebno mjesto zauzimaju organizmi viših bilina, specijalno šumsko drveće. Njihov život i rasprostranjenje uvjetovano je ekološki klimatskim i edafskim faktorima. Ovo se najbolje odražuje u rasprostranjenju pojedinih vrsta drveća. Poznato je, da se promjenom edafskih i klimatskih faktora u geološkoj prošlosti mijenjalo i rasprostranjenje pojedinih vrsta. Osim klimatskih i edafskih faktora imaju utjecaja na rasprostranjenje i biotski faktori, t. j. međusobni utjecaji pojedinih vrsta kao i utjecaj čovjeka i životinja. Djelovanje svih tih faktora u pojedinim predjelima zemaljske površine toliko je različito, da se može reći, da nema dva predjela, u kojima bi ti faktori bili po intenzitetu i trajanju jednaki.

* Disertacija za polučenje doktorata u Gospodarsko-šumarskom fakultetu Univerziteta kraljevine Jugoslavije u Zagrebu, odobrena u aprilu 1932.